

POSUDEK NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI (OPONENT PRÁCE)

Ústav etnologie, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova

Autor: Hugo Chmelař

Název bakalářské práce: Modelování Maříže: Vývoj lokální identity v pohraniční vesnici od roku 1989 do současnosti

Vedoucí práce: Sandra Kreisslová

Oponent práce: Lenka Jakoubková Budilová

Bakalářská práce Hugo Chmelaře se zaměřuje na identitu místa v obci Maříž, která prošla po válce nejdříve vysídlením původního německého obyvatelstva a posléze vylidněním z důvodu vyhlášení zakázaného pásma v blízkosti státní hranice. Autor si klade za cíl zjistit, zda se v obci po roce 1989 vyvinula nějaký výrazná lokální identita. Tohoto cíle se mu jednoznačně podařilo dosáhnout – ukazuje, jak postupně došlo k zaplnění volného prostoru částečným přenesením specifické pražské komunity do této příhraniční lokality. Dá říci, že na poměry bakalářské práce přináší poměrně H. Chmelař zajímavé výsledky, k nimž dospívá metodicky zajištěným způsobem, a nároky kladené na bakalářskou práci tak bezezbytku naplňuje.

Autor postupuje klasicky – představuje své teoretické zázemí, kontext zkoumané lokality, metodologii, a nakonec svá zjištění. Potěšující je, že největší část práce tvoří interpretace zkoumaných dat, tedy originální přínos autora. Použitých teoretických konceptů není mnoho (identity, hranice, krajina), na bakalářskou práci to však bohatě stačí. Už v teoretické části autor neustále přepíná mezi makroperspektivou a mikroperspektivou, a od obecných konceptů se neustále vrací zpět do Maříže, kde v malém lokálním měřítku své pojmy explikuje. Se svými koncepty pak pěkně pracuje v samotné analýze.

Co se týče metodologie, používá autor klasické etnografické metody – pobýval v terénu, kde nejdříve vedl nestrukturované rozhovory, později se opakovaně vracel a realizoval (vedle zúčastněného pozorování) polostrukturované a narativní rozhovory. Hezky, civilně, ale zároveň pečlivě popisuje svůj pohyb v terénu, použité metody získávání i analýzy dat. Chtělo by se skoro říci, že obec, kde žije devět stálých obyvatel, je pro etnografa rájem, protože může velmi snadno poznat skutečně všechny její obyvatele. Autor této výhody dobře využil a vytěžil pro

své téma řadu zajímavých dat. Vyprávěné příběhy nabírají místy až mytických parametrů (tři babičky, jediný rodák, sedm členů divadla Sklep).

Text má vysokou jazykovou úroveň, autor má pěkný, na bakalářskou práci poměrně vyzrálý styl, četba plyne. Gramatických chyb jsem viděla úplné minimum, snad občas nějaké zaváhání v interpunkci. Pokud bych měla najít nějaké slabiny, u odkazů na použitou literaturu bych na některých místech uvítala uvádění konkrétní strany (nejen u citací konkrétních pasáží, kde autor strany důsledně uvádí, ale na některých místech také u parafrází konkrétních myšlenek citovaných autorů).

Text Hugo Chmelaře je hezkým příkladem toho, jak to vypadá, když se bakalářská práce povede. Autor mapuje Maříž jako určitou laboratoř sociální změny, obec, která podobně jako řada jiných míst v pohraničí trpěla v průběhu 20. století dvojitým přerušáním kontinuity osídlení, a tedy možnosti utváření lokální identity. Původní německé obyvatelstvo bylo po válce vyhnáno a nové osídlenci z 50. let 20. století také nedostali příležitost budovat vazby na místo, protože obec v pohraničním pásmu byla označena jako „vesnice na dožití“. Chmelař se však zaměřuje zejména na „nový život“ obce po roce 1989 a ukazuje, jak se v lokalitě proplétají vlivy pražských uměleckých kruhů (divadlo Sklep), současného turismu či vlivu obyvatel sousedních Slavonic. Dochází k závěru, že nositelem určité místní identity jsou lidé, kteří by jinde mohli být považováni za „náplavy“, kteří však mají k místu vztah a ten předávají dalším generacím.

Práce by si zasloužila další rozpracování či po úpravě publikaci – nabízelo by se například zmapování nového života dalších „vesnic na dožití“ z českého a moravského pohraničí, nebo s obcemi z regionů jako je Broumovsko či Děčínsko. Ať už v tomto tématu nebo jiném, doufám, že autor bude v oboru pokračovat.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm **výborně**.

V Rudné, 24. 8. 2023

Lenka Jakoubková Budilová